

Dosarul nr. 3ra-691/2023
2-21182839-01-3ra-27062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (T. Avasiloaie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (G. Mîra, I. Dutca, D. Băbălău)

Î N C H E I E R E

27 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Dobrovicenu-Mutavci Valentina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 13 decembrie 2021, Dobrovicenu-Mutavci Valentina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Chișinău, Buiucani nr.D-95/21 din 12.11.2021, anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.D-2157/21; D-2205/21 din 08.12.2021, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ prin care să stabilească, să recalculeze și să achite pensia pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul mediul lunar achitat procurorului de secție în exercițiu din cadrul Procuraturii Generale, stabilit conform Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu data de 01.12.2018 și pe viitor la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada de pensionare.

În motivarea acțiunii a indicat că, este pensionară al organelor procuraturii pentru vechime în muncă începând cu 05.03.2009. Pensia i-a fost stabilită în mărime de 80% din salariul mediu al procurorului de secție în cadrul Procuraturii Generale, funcție deținută la momentul pensionării în conformitate cu art.45 al Legii nr.902 din 23.01.1992 cu privire la procuratură, art.34 alin.(1) din Legea nr.118-XV din 14.03.2003 cu privire la procuratură și Legea nr.294 din 25.12.2008 cu privire la procuratură.

A invocat că, potrivit art.32 alin.(1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544 din 20.07.1995, judecătorul care a atins vârsta de 50 ani și are

o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar, ținându-se cont de indexarea salariului, iar, prin Legea nr. 1099 din 06.06.2002, în vigoare de la 01.01.2003, art.32 alin.(1) din Legea nr.544 din 20.07.1995, a fost completat cu sintagma: „Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului judecătorului în exercițiu”. Potrivit art.34 alin.(1) din Legea nr.118-XV din 14.03.2003 cu privire la procuratură, procurorul, care a atins vârsta de 50 ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani calendaristici dintre care 12 ani și 6 luni în funcție de procuror sau judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în mărime de 55 la sută din salariul mediu, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - adaos de 3 la sută, dar în total nu mai mult de 80 la sută din salariul lui mediu, ținându-se cont de indexarea acestuia. Alin. (6) al aceluiași articol stipulează că, procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu. Dreptul la recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului lunar al procurorului în exercițiu a fost menținut și de Legea nr.294 din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, care în art.78 alin. (8) statua, că procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

A susținut că, în corespundere cu prevederile legilor nr.37 din 07.03.2013 pentru modificarea și completarea Legii nr.355 din 23.12.2003 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar și nr. 152 din 01.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, salariile procurorilor în exercițiu au fost majorate. Având în vedere că Casa Națională de Asigurări Sociale nu i-a recalcultat pensia în corespundere cu prevederile legilor menționate, s-a adresat cu o cerere prealabilă prin care a solicitat recalcularea și stabilirea pensiei, ținând cont de majorarea salariului procurorului în exercițiu, însă, cererea sa a fost respinsă vădit neîntemeiat.

A menționat că, la data de 29 iunie 2017 a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru o cerere de chemare în judecată prin care a solicitat repunerea în dreptul lezat și a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite pensia în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, conform legilor vizate supra. În acest sens, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 22 ianuarie 2019, menținută prin încheierea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2018 și devenită irevocabilă prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 12 septembrie 2018, cererea de chemare în judecată a fost admisă. A fost recunoscut ca fiind neîntemeiat răspunsul CNAS nr.D-992/17 din 19 iunie 2017 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i achite pensia pentru vechimea în muncă reieșind din salariul mediu achitat procurorului în Procuratura Generală, cu recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, ținând cont de majorarea salariului procurorului în funcție începând cu 05 aprilie 2014, după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016, potrivit art.60 din Legea cu privire la Procuratura nr.3 din 05 februarie 2016, în vigoare din 01 august 2016. Astfel, în

temeiul hotărârii judecătorești definitive din 22.01.2018 și în baza cererii pentru executarea ei, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a stabilit, recalculat și achitat pensia în corespundere cu prevederile legilor menționate.

A relatat că, ulterior, prin Legea nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sistemul bugetar, în vigoare de la 01.12.2018, au fost instituite noi criterii de salarizare a procurorilor, (Anexa 4 Tab.1) salariile acestor salariați fiind majorate.

A mai explicat că, în luna decembrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a efectuat recalcularea și a stabilit pensia la majoritatea pensionarilor organelor procuraturii conform Legii nr.270/2018, iar la o parte, inclusiv, ei, recalcularea nu a fost efectuată, fapt pe care îl consideră neîntemeiat și discriminatoriu.

Prin urmare, a comunicat că, la data de 01 noiembrie 2021 s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări sociale Chișinău, Buiucani prin care a solicitat să adopte decizia prin care să dispună recalcularea și să-i achite pensia pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul procurorului de secție al Procuraturii Generale în exercițiu, stabilit conform Legii nr.270/2018 începând cu 01.12.2018 și pe viitor la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada sa de pensionare. Prin răspunsul din 12.11.2021 nr.D-95/21, recepționat la data de 15 noiembrie 2021, Șeful Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, Soroceanu Mihail i-a comunicat că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale a examinat cererea sa referitor la recalcularea pensiei pentru vechime în muncă ca procuror, începând cu data 01.12.2018 potrivit Legii nr.270/2018 privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar și asupra cazului dat i-a comunicat că: „începând cu data de 01.07.2011 pensiile procurorilor nu se mai recalculează în legătură cu majorarea salariului procurorului în exercițiu, dar se indexează anual la 01 aprilie conform art.13 din Legea nr.156/198. CTAS Buiucani a executat hotărârea judecătorească și pensia dvs. a fost recalculată ca procuror în mărime de 80% din salariul mediu lunar de procuror, șef secție, cu o vechime în muncă în funcție de procuror în Procuratura Generală. În acest sens menționăm că, pensia dvs. a fost recalculată corect în temeiul actelor normative citate mai sus și temei legitim de recalcularea pensiei nu este”.

Consideră că acest răspuns al Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Chișinău, Buiucani este neîntemeiat și contravine dispozițiilor hotărârilor judecătorești nominalizate. Or, în dispozitivul hotărârii judecătorești din 22 ianuarie 2018 s-a indicat că se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să achite Valentinei Dobroviceanu-Mutavci pensia pentru vechimea în muncă reieșind din salariul mediu achitat procurorului în Procuratura Generală, cu recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, ținând cont de majorarea salariului procurorului în funcție începând cu 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016, potrivit art.60 din Legea cu privire la procuratură nr.3 din 05 februarie 2016, în vigoare din 01 august 2016. Din aceste dispoziții ale hotărârii judecătorești se înțelege fără nici o îndoială, că la orice majorare generală a salariului procurorului în exercițiu, Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să efectueze recalcularea pensiilor pentru vechime în muncă a procurorilor.

Referitor la afirmația Casei Teritoriale de asigurări Sociale Chișinău, Buiucani precum că hotărârea irevocabilă din 22 ianuarie 2018 nu impune Casei Teritoriale obligația de a-i recalcula pensia, ținând cont de salariul procurorului în exercițiul funcției, stabilit prin Legea nr.270/2018, reclamanta a invocat ca fiind irelevantă, întrucât la data de 22 ianuarie 2018, în hotărârea sa instanța de judecată era în

imposibilitate să facă referire la Legea nr.270 din 23 1 1.2018, care încă nu era adoptată. Instanța de judecată corect a făcut referire în hotărâre la Legea nr.37 din 07.03.2013 și Legea nr.3 din 25.02.2016, care erau în vigoare la 22.01.2018.

A mai menționat că, în hotărârea judecătorească din 22 ianuarie 2018 se invocă că în conformitate cu art. 123 alin.(6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat. Astfel, prin prisma art. 123 alin.(6) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a stabilit că ”reclamanta Dobrovicesanu-Mutavci Valentina beneficiază de pensie începând cu data de 05 martie 2009, care i-a fost stabilită la atingerea vârstei de 50 de ani, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la Procuratură nr.294 din 25 decembrie 2008, în mărime de 80% din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute, circumstanță ce nu a fost negată de părțile în proces. Având în vedere că, reclamanta a activat în funcția de procuror, instanța reține cu precădere de prevederile art.60 alin.(1) din Legea cu privire la Procuratură nr.294 din 25 decembrie 2008 (în vigoare până la data de 01 august 2016), care stipula că, salariul procurorului se stabilește în funcție de salariul judecătorului. Salariul de funcție al procurorului se stabilește în funcție de nivelul procurorului în care își desfășoară activitatea și de vechimea sa în funcția de procuror.”

De asemenea, a invocat că, în aceeași hotărâre judecătorească instanța de judecată a menționat că, conform art.63 alin.(1) din Legea cu privire la Procuratură nr.294 din 25 decembrie 2008, procurorii au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14 octombrie 1998. Astfel, conform art.73 alin.(8) din Legea cu privire la Procuratură nr.294 din 25 decembrie 2008, procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generate a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea se efectuează din data de întâi a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

În acest context, a enunțat că, instanța a menționat că, alin.(8) al art.73 Legea cu privire la Procuratură nr.294 din 25 decembrie 2008 a fost abrogat prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.56 din 09 iunie 2011 (în vigoare 01 iulie 2011). Respectiv, de dreptul la recalcularea pensiei pot beneficia procurorii care au obținut dreptul la pensie pentru vechime în muncă până la data abrogării normei juridice în cauză, însă, ea, a obținut dreptul la pensie la data de 05 martie 2009.

A argumentat că, în virtutea acestor prevederi, instanța de judecată a conchis că, ea are dreptul la recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Or, deși norma legislativă citată a fost abrogată ulterior, dreptul la recalcularea pensiei este unul derivat al dreptului la pensie, care a fost obținut de către Dobrovicesanu-Mutavci Valentina la data de 05 martie 2009. Având în vedere că, dreptul la pensie este imprescriptibil, instanța a concluzionat că și dreptul la recalcularea acesteia, odată obținut nu este prescriptibil, nu poate fi cedat total sau parțial.

În ordinea celor menționate, în conformitate cu art. 195 din Codul administrativ, art. 123 alin.(2) din Codul de procedură civilă, reclamantul a concluzionat că, dreptul său de a beneficia de recalcularea pensiei, în dependență de

majorarea salariului procurorului în exercițiu, este deja constatat anterior printr-un act judecătoresc în dependență de normele ce au determinat majorarea salariului procurorului la acel moment.

A mai explicat că actualmente, ea are dreptul la recalcularea pensiei conform Legii nr.270/2018 odată ce dreptul la recalculare există (puterea lucrului judecat (decis), iar norma data determină la fel majorarea salariului procurorului în exercițiu.

La fel, a notat că, la data de 17 noiembrie 2021 a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă, în care a solicitat, potrivit art. 163 alin.(1) Codul administrativ, să emită un act administrativ individual, prin care să anuleze în tot ca ilegal, răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău din 12.11.2021 nr.D-95/21, oferit ei și să emită un act administrativ individual prin care să dispună recalcularea și să-i achite pensie pentru vechimea în muncă, ținând cont de salariul procurorului de secție, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani din cadrul Procuraturii Generale în exercițiu, stabilit conform Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu 01.12.2018 și pe viitor, la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada sa de pensionare. În susținerea acestei cereri prelabile a invocat aceleași argumente, pe care le-a indicat în prezenta cerere de chemare în judecată. Totodată, la data de 24 noiembrie 2021 a înaintat Casei Naționale de Asigurări Sociale cererea prealabilă de concretizare a cererii prelabile depuse la data de 17 noiembrie 2021 nr.D-2157/21, solicitând ca cererea nominalizată să fie examinată împreună cu cererea prealabilă depusă. Prin urmare, la data de 10 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, a primit răspunsul nr. D-2157/21; D-2205/21 din 08.12.2021, în care Casa Națională de Asigurări Sociale invocă următoarele: „La 01.12.2018 a intrat în vigoare Legea nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sistemul bugetar, prin care au fost abrogate normele art.60 al Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură. Cu referire la solicitarea suplimentară privind recalcularea pensiei de procuror, reieșind din vechimea în muncă de peste 16 ani menționăm că pensia pentru vechimea în muncă ca procuror, a fost stabilită pentru vechimea de 15 ani 04 luni, respectiv temei legitim de a recalcula pensia de procuror, reieșind din salariul procurorului în exercițiu de peste 16 ani, nu este”.

A indicat că, în partea ce ține de stagiul în muncă, vechimea în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nu se contestă. Se contestă restul cerințelor solicitate prin cererea în cauză pe care le-a susținut, invocând aceleași argumente pe care le-a indicat mai sus în prezenta cerere de chemare în judecată. Suplimentar la cele expuse, a relatat că, la solicitările Casei Naționale de Asigurări Sociale, Procuratura Generală a expediat în adresa ultimei informația nr. 1-2d/18-3128 din 13.04.2018 privind salariul unui procuror în exercițiu, determinat în condițiile Legii nr.328 din 23.12.2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, începând cu 01.04.2013, iar la 17.04.2019 - informația nr. 1-1d/19 -2386 privind salariul unui procuror în exercițiu, determinat în condițiile Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în vigoare de la 01.12.2018. Din aceste informații rezultă, că începând cu 01.04.2018 salariul lunar al procurorului de secție din cadrul Procuraturii Generale constituie 24611 lei 47 bani, iar potrivit Legii nr.270/2018 începând cu 01.12.2018 salariul acestuia constituia 27125, 00 lei, adică salariul procurorului nominalizat în exercițiu s-a majorat.

A mai comunicat că, la data de 02 septembrie 2019, cu nr.926, Curtea Supremă

de Justiție a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale următorul răspuns: „La demersul nr.II03/10-8030 din 14 august 2019 privind acordarea suportului întru interpretarea modului de executare a unor hotărâri definitive și irevocabile, ce țin de recalcularea pensiei procurorilor, vă comunic următoarele: în cazul dat se solicită răspuns pe marginea executării unei hotărâri de judecata, care nu necesita aspecte de dificultate, deoarece aceasta este suficient de clară și nu poate fi interpretată și aplicată altfel, decât cum prevede legea. Prin urmare, problema abordată de fapt nu există, ceea ce denotă netemeinicia demersului”. În sensul dat, a explicat că, în luna noiembrie 2019, pensionarul organelor procuraturii Solomon Vasile a fost la audiență la directorul general al Casei Naționale de Asigurări Sociale, Elena Tîbîrnă și s-a interesat, de ce se tergiversează recalcularea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii nr.270/2018. Din spusele dlui V. Solomon, dna director general al Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a promis, că recalculările pensiilor procurorilor vor fi efectuate în viitorul apropiat. Totodată, dumnealui i-a transmis, pentru informare, copia răspunsului dnei E. Tîbîrnă din 20.11.2019 nr.aud.11/120.19, pe care l-a recepționat prin intermediul oficiului poștal. În acest răspuns se indică: „La 01 decembrie 2018 a intrat în vigoare Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Legea menționată stabilește noile condiții de salarizare a procurorilor. Astfel, având în vedere că există o multitudine de hotărâri judecătorești irevocabile, prin care s-a obligat Casa Națională să recalculeze pensia procurorilor în legătură cu majorarea salariului procurorului în exercițiu, Casa Națională a solicitat toate dosarele de pensionare ale acestora, ce se aflau la casele teritoriale pentru efectuarea recalculărilor. La moment procedura recalculărilor se află în derulare. Având în vedere, că exercițiul recalculării pensiilor este unul complet, ce implică minuțiozitate, procesul în cauză durează în timp. Respectiv, în viitorul apropiat, plata recalculează a pensiei va fi efectuată concomitent pentru toate persoanele vizate. Mulțumim anticipat pentru înțelegere.”.

În acest context, reclamanta a conchis că, răspunsul nominalizat al conducătorului Casei Naționale de Asigurări Sociale are putere decizională pentru toți pensionarii ex-procurori, cărora, potrivit hotărârilor judecătorești irevocabile, aceasta urmează să le recalculeze și să le achite acestora pensiile, ținând cont de majorarea salariilor procurorilor în exercițiu conform Legii nr.270/2018.

Drept consecință răspunsurile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău nr.D-95/21 și CNAS nr.D-2157/21, D-2205/21 sunt contrare și art. 1 din Protocolul adițional nr.1 la Convenția pentru Apărarea drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care stipulează: „Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional”. Astfel, răspunsurile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău nr.D-95/21 din 12.11.2021 și CNAS nr.D-2157/21, D-2205/21 din 08.12.2021 sunt absolut nemotivate și pot fi considerate ca ilegale și neîntemeiate.

În opinia reclamantei, având în vedere că, actele administrative - răspunsurile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău din 12.11.2021 nr.D-95/21 și Casei Naționale de Asigurări Sociale din data de 08.12.2021 nr.D-2157/21; D-2205/21 sunt ilegale și neîntemeiate, instanța de judecată urmează să anuleze în tot ca fiind ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun. Chișinău în cauza dată și parțial decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale în

partea ce ține de recalcularea pensiei conform Legii nr.270 din 23.11.2018 și să oblige Casa Națională de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual, prin care să dispună stabilirea, recalcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă a Valentinei Dobrovicenu-Mutavci ținând cont de salariul mediu lunar achitat procurorului de secție în exercițiu din cadrul Procuraturii Generale, stabilit conform Legii nr.270/2018 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Recalcularea pensiei și achitarea acesteia să se efectueze începând cu 01.12.2018 și pe viitor la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada mea de pensionare.

Prin hotărârea din 23 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea lui Dobrovicenu-Mutavci Valentina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, s-a admis.

S-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Chișinău, Buiucani nr.D-95/21 din 12.11.2021 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de soluționare a cererii prelabile nr.D-2157/21; D-2205/21 din 08.12.2021.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, oficiul teritorial competent să emită o decizie nouă, în temeiul cererii depusă de Dobrovicenu-Mutavci Valentina la data de 01.11.2021, prin care să recalculeze și să achite reclamantei Dobrovicenu-Mutavci Valentina pensia pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul procurorului în funcție stabilit conform Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu 01.12.2018 (f.d. 75, 90-95).

Prin hotărârea suplimentară din 08 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a emis o hotărâre suplimentară la hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani nr. 3-3301/2021 din 23 iunie 2022.

S-a respins pretenția cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ prin care să stabilească, să recalculeze și să achite pensia pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul mediu lunar achitat procurorului de secție în exercițiu din cadrul Procuraturii Generale, stabilit conform Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu data de 01.12.2018 și pe viitor la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada de pensionare (f.d. 113- 114).

Prin decizia din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelurile declarate de către Dobrovicenu-Mutavci Valentina și de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 23 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

S-a admis apelul declarat împotriva hotărârii suplimentare din 08 decembrie 2022 a a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

S-a casat hotărârea suplimentară din 08 decembrie 2022 a a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a respins pretenția cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ prin care să stabilească, să recalculeze și să achite pensia pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul mediu lunar achitat procurorului de secție în exercițiu din cadrul Procuraturii Generale, stabilit conform Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu data de 01.12.2018 și pe viitor la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada de pensionare.

S-a emis o nouă decizie, prin care s-a obligat Casa Națională de Asigurări

Sociale, oficiul teritorial competent să emită o nouă decizie, în temeiul cererii formulate de Dobrovicesanu-Mutavci Valentina la data de 01 noiembrie 2021, să recalculeze și să achite pensia pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul mediul lunar achitat procurorului stabilit conform Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu data de 01.12.2018 și pe toată perioada de pensionare.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat că, prima instanță a constatat și a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii reclamantului, constatând cert că decizia contestată este contrară prevederilor legale.

Instanța ierarhic inferioară a notat că, procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea se efectuează din data de întâi a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

A reținut că, prima instanță întemeiat a hotărât asupra admiterea pretențiilor cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Chișinău, Buiucani nr. D-95/21 din 12.11.2021 și răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.D-2157/21; D-2205/21 din 08.12.2021 emisă în cadrul procedurii prealabile. Or, la caz, rezultă că, reclamantul Dobrovicesanu-Mutavci Valentina întrunea în perioada vizată condițiile pentru recalcularea pensiei, cu dreptul de a beneficia de recalcularea acesteia, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, începând cu luna următoare celei în care s-a majorat salariul, deoarece legea prevedea o asemenea modalitate și permitea această recalculare, iar în pofida modificărilor operate în Legea cu privire la procuratură, prin Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, s-au păstrat garanțiile în partea ce ține de recalcularea pensiei procurorilor, inclusiv și a procurorilor pensionați.

Instanța de apel a punctat că, Dobrovicesanu-Mutavci Valentina, cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este confirmat de instanța de jurisdicție constituțională, dreptul reclamantului cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, potrivit regulii generale legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui. Dreptul de a beneficia de recalcularea pensiei lui Dobrovicesanu-Mutavci Valentina a fost stabilit expres prin hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, devenită irevocabilă prin încheierea din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 12 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, or, din analiza actelor judecătorești se indică expres despre dreptul reclamantului de a beneficia de recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în funcție, fiind atribuit acest drept conform majorărilor ce existau la acel moment.

În final, instanța ierarhic inferioară a apreciat ca fiind justă concluzia primei instanței cu referire la faptul că, actele judecătorești irevocabile, precum și

prevederile Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, determină majorarea salariului procurorului în funcție, cu implicarea dreptului reclamantului de a beneficia de recalcularea pensiei conform normei enunțate.

Distinct, instanța de apel la verificarea legalității hotărârii suplimentare a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 08 decembrie 2022, a evidențiat următoarele: contrar soluției instanței de fond, a fost reținut că, în cazul în care prin hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, menținută prin decizia din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și prin decizia din 12 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost obligată să recalculeze cuantumul pensiei pentru vechime în muncă a lui Dobrovicenu-Mutavci Valentina, ca procuror începând cu 05.04.2013, după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01.08.2016 conform art.60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în Procuratura Generală, autoritatea publică urmează să-i recalculeze și să-i achite lui Dobrovicenu-Mutavci Valentina pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în exercițiu, cu recalcularea acesteia în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie, recalcularea urmând a fi efectuată începând cu 01.12.2018 și pe viitor la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada de pensionare. Or, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale este unul neîntemeiat, iar neefectuarea recalculării pensiei lui Dobrovicenu-Mutavci Valentina va duce la lipsirea dreptului la recalcularea pensiei, prin stabilirea 26 mărimii acesteia ținând cont de salariul procurorului în exercițiul funcției stabilit prin Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

La acest capitol, cu referire la argumentul instanței de fond privind respingerea solicitării de recalculare pensiei în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie începând cu 01.12.2018 și pe viitor la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada de pensionare drept rezultat al nerespectării procedurii prealabile în raport cu ulterioarele revendicări, instanța de apel a concluzionat asupra netemeinicii acestuia, or, potrivit art.162 alin.(1) din Codul administrativ potrivit căreia procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. În aceste premise de fapt și de drept raportate la existența puterii lucrului judecat prin hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, instanța de apel urmează a admite cererea de apel asupra hotărârea suplimentară din 08 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu obligarea autorității să recalculeze și să achite pensia pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul mediu lunar achitat procurorului stabilit conform Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu data de 01.12.2018 și pe toată perioada de pensionare.

La 08 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 03 iulie 2023 a depus motivarea recursului, solicitând anularea deciziei contestate cu adoptarea unei decizii noi privind respingerea acțiunii (f.d. 197, 202-203).

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia contestată, invocând că, la 18 septembrie 2018 a remis spre executare către Casa Teritorială de

Asigurări Sociale Buiucani a actului judecătoresc. Urmare scrisorii respective, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani a executat actul judecătoresc integral, prin emiterea deciziilor de recalculare a pensiei Valentinei Dobrovicéanu-Mutavci. Întru executarea hotărârii judecătorești Casa teritorială de asigurări sociale Buiucani a emis decizii de recalculare a pensiei în cuantum de 80% din salariul mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală în exercițiul funcției și constituie de la 01.04.2018 – 19 689,18 de lei lunar. În contextul celor expuse, pensia a fost reexaminată în conformitate cu prevederile Hotărârilor instanțelor menționate.

Totodată în confirmare a celor invocate, recurentul a notat că, a fost prezentat atât instanței de apel cât și Judecătoriei Chișinău sediul Centru confirmare, rulajul sumelor recalculate a pensiei intimatei/reclamante, care au fost transferate la contului beneficiarei Dobrovicéanu-Mutavci Valentina. În această ordine de idei, Casa Națională de Asigurări Sociale a executat toate obligațiile pecuniare față de Dobrovicéanu-Mutavci Valentina, respectiv careva motive în satisfacerea acțiunii în contencios administrativ nu sunt.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a III a „Procedura contenciosului administrativ”, Capitolul V „Procedura de recurs” din Codul administrativ, în special ce vizează prevederile cu privire la depunerea cererii de recurs, termenul depunerii, temeiurile recursului și procedura examinării acestuia.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art.195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art.3 alin.(3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei contestate la 23 mai 2023 în ședință publică.

Din materialele dosarului rezultă că, la 24 mai 2023 copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost expediată prin intermediul poștei electronice participanților la proces (f.d. 192), iar la 06 iunie 2023 copia deciziei integrale a fost expediată prin intermediul poștei electronice participanților la proces (f.d. 192).

Astfel, recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale este depus cu respectarea prevederilor art.245 din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)).

La 04 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimătei copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței.

La 14 iulie 2023, Dobrovicenu-Mutavci Valentina a depus referință asupra recursului, solicitând respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs.

Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată remarcă că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)).

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut.

Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45).

Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (cauza Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39). 7 La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc